

O zkušenostech při loňském označování cest (1. díl)

Text: Michal Bařínka foto: archiv KČT

Hned v prvním článku našeho seriálu „Psalo se před lety“ jsme informovali, že na rok 1889 si KČT dal za cíl vyznačit první vlastní turistické stezky. Tzv. označovací družstvo pracovalo od května do srpna toho roku a turistickými značkami a směrovníky tehdy opatřilo čtyři trasy o celkové délce 55,5 km. Jak toto značení probíhalo, čím bylo družstvo vybaveno a nač si drát napříště pozor, o tom hovořil Vratislav Pasovský na členské schůzi dne 15. ledna 1890.

Budoucím značkařům

Přednáška Vratislava Pasovského s názvem „O zkušenostech při loňském označování cest“ byla otištěna v Časopise turistů na pokračování. První část tohoto textu se skládá z obecných doporučení a postřehů, zatímco část druhá popisuje nové vyznačené cesty. Článek byl určen zejména budoucím značkařům, kteří měli na sdílené zkušenosti navázat. Ze tyto rady padly na úrodnou půdu, o tom se můžeme přesvědčit dodnes. Podle některých z těchto doporučení totiž pracují i současní značkaři.

„Pouhé“ označování cest

Hned v úvodu přednášky si Pasovský pochvaloval všeobecné uznání a podporu při značení turistických tras. Řečník si však také posteskl nad tím, že „peněžní poměry našeho mladého klubu ovšem toho nedopouštěly, aby-
chom se pouštěli do nákladného zřizování cest nebo do staveb rozhleden; - a proto jsme přestali na pouhém označování cest a částečně jich upravě.“ Ačkoli Pasovského plány byly, jak vidno, daleko velkolepější, už samotné značení představovalo zásadní, zlomový

moment. Připomeňme totiž, že právě toto „pouhé“ označování cest se stalo základem sítě značených pěších turistických tras, která má v současnosti asi 40 000 km.

Značka velmi nápadná a veselá

První tzv. označovací družstvo (ve složení Vratislav Pasovský, Vilém Bečvář, Jaroslav Prokop a Rudolf Mikš) cesty opatřilo měrovkami a turistickými značkami. Jak a kam bylo doporučeno je umístovat, to si dovolíme ve zkrácené podobě citovat: „Barvou označují

a	4 cm
b	10 cm
c	4 cm

Rozměry turistických značek byly v roce 1889 jiné

se vhodné předměty podle cesty, tabulkami pak každé rozcestí, a to s udáním směru, cíle cesty a vzdálenosti jeho od tohoto bodu. (...) Aby se pak značka co nejnápadněji odrážela do okolí a z daleka byla viditelnou, omezujeme značku na hořejším a dolejšími kraji barvou bílou. Dojem takové značky jest ten, jako kdyby červený pruh byl na bílé, podložení ploše. Tím se značka stává velmi nápadnou a veselou, jest i viditelná v temném lesním stínu. Velikost značek závisí jednak na vzdálenosti, do níž má být viditelná, jednak na předmětu, na němž jest umístěna. Poměr červeného pásu k bílým proužkům jest asi 4 : 10 : 4. Vzdálenost sousedních značek jest v zásadě taková, aby od jedné značky viděti bylo k značce druhé; tím stává se, že v lesích a v hustinách bývá značek mnohem více, než v širém poli.“

Značka s podpisem

Z výše uvedené citace dnešního čtenáře asi nejvíce zaujme poměr barevného pruhu k bílým krajním pásům. Oproti dnešním turistickým značkám, u nichž jsou všechny pruhy stejné, tj. 3 cm vysoké, měla původní vedoucí barva výrazně větší prostor. Jak je patrné z doprovodného nákresu, obvykle to bylo právě 10 cm. Snad ještě zajímavější je však doporučení, které Pasovský dává posluchačům (a čtenářům) poz-

ději. Pokud to možnosti dovolují, mají totiž značkaři k turistickým značkám připojit i datum činnosti a monogram KČT.

Třípatrový vynález

Pasovský se ve své přednášce neopomněl zmínit ani o tom, že vyznačení turistické trasy je časově velice náročnou záležitostí. Jak přiznává, největším výkonem bylo, když za jeden den zvládli opatřit turistickými značkami a směrovkami 10km cestu. Právě tato zkušenost jej však dovedla k vynálezu. „Při tom (značení - pozn. red.) pravda se nelze vázati na určitý čas k obědu neb odpo-

Doporučené oboustranné značení

činku. Po několikrátém zklamání brali jsme všechny své tělesné potřeby s sebou z domova, abychom se mohli bezstarostně věnovati veselému živobytí označovacímu. Byla to malá karavana, ta naše výprava označovací, neboť bylo nutno s sebou nositi všechno nářadí k označování potřebné a barvy do zásoby až na dva dny. Věc se značně zjednodušila, když jsme si opatřili zvláštní skříňku, do níž si všechny naše potřeby přiručně srovnati daly. Podle rostoucí zkušenosti zdokonalovali jsme tento svůj vynález na tu míru, jak jej tuto předvádíme.“ Návrh Pasovského třípatrové skříňky, předchůdce značkařům důvěrně známého dřevěného nosiče barev, přikládáme.

Napříště...

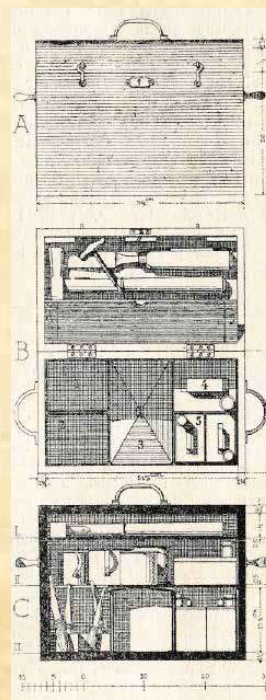
Jakmile řečník na přednášce seznámil posluchače se značkařským vybavením, byla pozornost věnována samotným značkařům a nově vyznačeným trasám. Obě tyto zajímavé kapitoly si však necháme až do příštího čísla.

Turistická značka s monogramem KČT

Vzorově vyznačená křižovatka

Třípatrová značkařská skříňka